

Šiame numeryje:

Epidemiologijos žinios Lietuvoje	1 p.
Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro, Pasaulio sveikatos organizacijos naujienos	2 p.
Renginiai	3 p.
Vienu sakiniu	4 p.
Faktai ir skaičiai	4 p.

Leidiny Nr. 46

2018 m.

Redakatoriaus žodis

Šiame biuletenio numeryje rasite informacijos apie naują vaikų skiepų kalendoriuje – vakcinaciją nuo rotaviruso. Taip pat dalinamės sergamumo užkrečiamosiomis ligomis aktualijomis Lietuvoje ir užsienio šalyse, džiaugiamės, kad Lietuvos žemo slenksčio paslaugų teisinio reglamentavimo inicijavimas į Pasaulio sveikatos organizacijos geros praktikos leidinį.

Maloniai kviečiame skaityti ir stiprinti savo žinias apie užkrečiamųjų ligų profilaktiką.

Prof. dr. Saulius Čaplinskas
Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro direktorius

Epidemiologijos žinios Lietuvoje

Erkinio encefalito protrūkis

Š. m. liepos mėn., Lazdijų rajone, užregistruoti keturi erkinio encefalito atvejai vienoje šeimoje. Įtariama, kad užsikrėtimas virusu galėjo įvykti per termiškai neapdorotą ožkos pieną, kadangi pastaruoju metu susirgęs asmenys erkės įsisiurbimo nepastebėjo. [Plačiau...](#)

Naujovė vaikų skiepų kalendoriuje: vakcinacija nuo rotaviruso – be dūrių

Nuo rugsėjo vaikų profilaktinių skiepimų kalendorius pasipildė dar viena vakcina. Valstybės lėšomis dviejų mėnesių kūdikiai skiepijami nuo rotavirusinės infekcijos. Lietuva tapo devyniasdešimt antrąja šalimi pasaulyje, įtraukusia šią vakciną į nacionalinį vaikų skiepų kalendorių. [Plačiau...](#)

Lietuvoje – pirmasis šiemet stabilgės atvejis, mirė moteris

Lietuvoje užregistruotas pirmasis šiemet susirgimo stabilge ir mirties nuo šios ligos atvejis. Mirė moteris, kuri stabilge užsikrėtė susižalojusi dirbdama šiltnamyje. [Plačiau...](#)

užsuk į mūsų kanalą

prisijunk prie mūsų

facebook

Pažymėta Pasaulinė hepatito diena (liepos 28 d.)

Sergamumas ūmiais hepatitais B ir C Lietuvoje pastarąjį dešimtmetį turi mažėjimo tendenciją. Tačiau realus sergamumas yra neaiškus, nes dauguma hepatitų nepasireiškia jokiais simptomais, todėl jie lieka nenustatyti ir neužregistruoti.

Nežiūrint sergamumo ūmiu hepatitu B mažėjimo tendencijos Lietuvoje, visgi šis rodiklis lyginant su kitomis ES šalimis yra vienas aukščiausių greta Latvijos ir Rumunijos. Todėl ypač svarbu užtikrinti hepatito B prevenciją skiepais ir taip sumažinti sergamumą šia liga. [Plačiau...](#)

Dažniausiai užduodami klausimai apie hepatito C gydymą

Kokios hepatito C gydymo naujovės Lietuvoje? Kodėl svarbu žinoti, kokių HCV genotipų esate užsikrėtę? Ar visada gydymas yra veiksmingas? Ar gali organizmas pats „išgyti“ nuo hepatito C viruso? Į kokius gydytojus reikia kreiptis Lietuvoje dėl hepatito C gydymo? Kaip sužinoti ar esu

užsikrėtęs hepatito C virusu? Ar yra greiti testai, kurie nustato hepatitą C? Ar tyrimai nuo hepatito C atliekami nemokamai? Atsakymus į šiuos ir dar daugiau klausimų galima rasti ULAC metodinėje medžiagoje, kurią galima rasti [šioje nuorodoje](#).

Gripo vakcina jau pasiekė Lietuvą

2018-2019 metų gripo sezonui skirta vakcina, įsigyta už valstybės lėšas, rizikos grupių skiepimui laiku pasiekė Lietuvą.

Gyventojai, priklausantys rizikos grupėms ir norintys pasiskiepyti, turėtų kreiptis į savo šeimos gydytoją. [Plačiau...](#)

Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro, Pasaulio sveikatos organizacijos naujienos

Baltijos jūroje susidarė palankios sąlygos daugintis Vibrio vulnificus bakterijoms: kilo grėsmė poilsiautojų sveikatai

Nuo š. m. rugpjūčio 3 d. kai kuriose Baltijos jūros pakrančių vietose Danijoje, Estijoje, Suomijoje, Vokietijoje, Latvijoje, Lenkijoje, taip pat ir Lietuvoje susidarė palankios sąlygos tam tikroms Vibrio bakterijoms daugintis.

Šiaurės Europos šalyse šiais metais jau užregistruoti keli Vibrio vulnificus infekcijos atvejai. Visi susirgę asmenys užsikrėtė maudymosi metu ir yra vyresni nei 65 metų. [Plačiau...](#)

- 2017 m. vieno iš trijų mirusiųjų nuo ŽIV ligos mirties priežastis buvo tuberkuliozė, pranešė Pasaulio sveikatos organizacija. [Plačiau...](#)
- 7 žingsniai įveikti/eliminuoti hepatitus - rekomenduoja PSO. [Plačiau...](#)
- Pasaulio sveikatos asamblėjoje svarstytos hepatitų, ŽIV ir LPI strategijos, skirtos sveikatos sektoriaus atsako 2016–2021 m. koordinavimui. [Plačiau...](#)
- Paskelbta 2016 m. gonokokų antimikrobinio jautrumo stebėsenos ataskaita (EuroGASP). [Plačiau...](#)
- Dengė karštligė - paskelbta ECDC metinė epidemiologinė ataskaita už 2016m. [Plačiau...](#)
- Stabligė - paskelbta ECDC metinė ataskaita už 2016 m. [Plačiau...](#)
- Didžiausias iš ES/EEE šalių sergamumas erkiniu encefalitu Lietuvoje - paskelbta ECDC metinėje ataskaitoje už 2016 m. [Plačiau...](#)
- Kokliušas - paskelbta ECDC metinė ataskaita už 2016 m. [Plačiau...](#)

Renginiai

Pasaulinė seksualinės sveikatos diena priminė apie LPI pavojų

Pasaulinę seksualinės sveikatos dieną - rugsėjo 4-oji. Bendradarbiaudamas su socialiniais partneriais Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras priminė apie lytiškai plintančių ligų profilaktiką ir skel-

bė socialinę akciją „Paskutinės minutės pasiūlymas– elgtis kitaip!“. Akcijos metu jaunimo susibūrimo vietose buvo dalijamos priemonės, saugančios nuo lytiškai plintančių infekcijų.

ULAC specialistai dalyvavo pažintiniame vizite Helsinkyje

Pažintinio vizito tikslas – susipažinti su Suomijos žalos mažinimo stebėseną. Vizito metu ULAC specialistai lankėsi žemo slenksčio paslaugų kabinetuose (dienos centre, adatų ir švirškų keitimo punktuose ir t. t.) Helsinkyje,

kuriuose buvo supažindinti su teikiamomis socialinėmis ir sveikatos priežiūros paslaugomis. Pažintinis vizitas organizuotas įgyvendinant HA-REACT projektą.

Pasaulio sveikatos organizacijos leidinyje pristatoma gera praktika Lietuvoje

World Health Organization

Lietuvos žemo slenksčio paslaugų teisinio reglamentavimo inicijavimas įtrauktas į Pasaulio sveikatos organizacijos geros praktikos leidinį.

Leidinyje pažymėta, kad pirmosios žemo slenksčio paslaugų iniciatyvos vykdytos Lietuvos AIDS centre, Vilniuje (1991 m.).

Ilgą laiką šių paslaugų plėtrai trūko teisinio reglamentavimo, sprendimų priėmėjų, visuomenės supratimo ir palaikymo. Kuriant žemo slenksčio paslaugų reglamentavimo teisinę bazę (2005 m.) aktyviausiai dalyvavo Lietuvos AIDS centro (dabar ULAC) medikai. [Plačiau...](#)

Sergamumas lytiškai plintančiomis infekcijomis – parengta 2017 m. apžvalga

2017 m. Lietuvoje užregistruoti 625 susirgimai lytiškai plintančiomis infekcijomis – LPI (gonorėja – 70 atvejų, sifilio – 158 atv., chlamidijos – 397 atv.).

Lyginant pernai metų sergamumo rodiklius su užpernai, sergamumas chlamidijoje išaugo, gonorėja – sumažėjo, sifilio – išliko stabilus. [Plačiau...](#)

Parengtas infografikas apie gonorėją

Gonokokinė infekcija (sin. gonorėja) – tai lytiškai plintanti infekcija (LPI), kurią sukelia bakterija *Neisseria gonorrhoeae*.

Gonorėjos sukėlėjas plinta visų rūšių (oralinių,

vagininių, analinių) lytinių santykių metu. Kaip pasireiškia gonorėja? Kada būtina išsitiirti? Kodėl svarbu gydytis? Kaip apsaugoti nuo gonorėjos? [Plačiau...](#)

Vienu sakiniu

Kam rekomenduojama patikrinti dėl hepatitų B ir C? [Plačiau čia...](#)

Nuo kitų metų (2019 m.) visos nėščiosios bus nemokamai tiriamos dėl hepatito B.

Faktai ir skaičiai

Kas antras asmuo 2017 m. ŽIV infekcija užsikrėtė vartodamas švirškčiamuosius narkotikus.

Beveik pusė 2017 m. užregistruotų LPI atvejų Lietuvoje nustatyta 15–29 metų, t. y. jaunimo, amžiaus grupėje.

Per 2018 metų 9 mėnesius nebuvo užregistruota nei vieno žmonių trichineliozės atvejo.

Nuo 2000 iki 2017 m. TB gydymas pasaulyje išsaugojo 54 mln. gyvybių.

2017 m. pasaulyje nuo TB mirė 1,6 mln. žmonių (įskaitant 0,3 mln. su ŽIV).

2017 m. pasaulyje 1 mln. vaikų susirgo TB ir 230 tūkst. jų mirė.